

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

„Mir“.

Tako bo ime novemu časniku, ki bode ob novem letu začel v Celovci izhajati.

„Napravite mir mej mojimi narodi“, je rekel naš svitli cesar nekda svojim ministrom.

Grof Taaffe, predsednik zdanjega ministerstva, je oznanil kot svojo prvo in najimennitnejšo nalogo: Napraviti spravo in mir mej avstrijskimi narodi.

Premilostljivi naš knezoškof dr. Peter Funder je v svojem prvem pastirskem listu pisal te-le besede: „Varovati v deželi mir, moram šteti mej najimennitnejša pa tudi najbolj premišljena dela svojega poklica. Vsem prebivalcem koroške dežele, Nemcem in Slovencem, duhovnim in posvetnim, moram klicati izpred oltarja: „Mir Vam bodi“. — Posvetne najvišje oblasti — in cerkvene — torej oznanjujejo mir in spravo mej avstrijskimi narodi, — zraven pa tudi kažejo pot, po katerem se more zaželeni mir doseči.

Presvitli cesar je pred dvema letoma v svojem prestolnem govoru rekel: „Avstrija naj bode varuhinja pravic vseh narodov“.

Grof Taaffe je v državnem zboru že večkrat rekel: „V Avstriji se ne sme na steno pritiskati noben narod — ne nemški, ne slovanski“.

Premilostljivi knezoškof Funder pa je v svojem listu pisal: „Vsakemu svoje. Vsak narod ima pravico, da se razvija po svoje, svoj materini jezik omika in v čast postavi“. — Da se torej od posvetne in cerkvene oblasti zaželeni namen doseže in sveti mir napravi mej narodi, k temu, kolikor mogoče, pripomagati, to bode namen in naloga novemu časniku: „Mir“.

Oglašajo se nasprotniki, ki pravijo, da mi Slovenci na Koroškem že tako vse imamo, kar naše srce poželjuje in nam nečje dovoliti ničesar: Nemščina naj gospoduje v šolah in kancelijah in naših ljubih otročičev prva skrb in naloga mora biti, naučiti se nekaj nemških besed, da imajo vsaj kaj pozabiti.

Jedini pot do sprave in miru je: Vsakemu svoje! Mi koroški slovenski rodoljubi tudi trdimo, hočemo in terjamo: Vsakemu svoje, ne več, ne menj. Ne preveč na levo, ne preveč na desno, temveč po sredi: Posrednji pot — zlati pot. Ta srednji pot hoče hoditi novi časnik: „Mir“.

Izhajal bode v tiskarni družbe sv. Mohorja dvakrat na mesec in sicer 10. in 25. dan vsakega meseca. Veljal bode le jeden goldinar za vse leto in donašal polno torbo poučnih in kratkočasnih sestavkov in novic.

Programa — mislim — mi nij treba razglašati; saj delam že od leta 1848 — torej

že več kot 32 let — po jednom in istem načelu, po jednom in istem kopitu; program moj je: Vsakemu svoje; vse za Boga, cesarja in domovino.

Slovenci, posebno slovenski rodoljubi! podpirajte to moje novo podjetje, katerega se lotim le na prošnje, naznanjene mi od vseh strani. Cena je nizka, potreba takega časnika je silna: Glejte, da se pošlje v vsako faro po več iztisov, da s časoma iz malega vzraste veliko. Primate tudi za pero, pridno dopisujte in pomagajte krepko! Rodoljubi po celem Sloveniji! Imate zdaj lepo priložnost v dejanji pokazati rodoljubje svoje. Darujte za mili naš narod vsaj vsako leto nekaj goldinarjev, da se več iztisov spravi mej ljudstvo, ljubezen do branja bolj oživi in da se zaspani Slovenci vzbudijo. Vse za Boga, cesarja in domovino. Naročnina naj se nemudoma ali na me ali na uredništvo pošlje! Božja pomoč!!

Prva številka pride na svitlo dne 10. januarja 1882.

Andrej Einšpieler,
izdavatelj in urednik.

Nemška lakota po Hrvatskeji!

Iz Zagreba 26. decembra.

V Stuttgardu obstoji društvo „für Donau- und Orientverkehr“, katero ima svrhu širiti v Podunavji in Posavji germanizacijo in protestantizem, da tem načinom pripravi te dežele za nemštvo.

Organ tega društva „Donau und Orient“, ki izhaja v mesečnih zvezkih in se pošilja samo društvenim članom, prinesel je v številki od 24. sept. in 24. okt. t. l. iz Zagreba dva članka, podpisana po tukajšnjem protestantskem pastorji And. Dianički (slovaškem renegatu), katera je priobčil „Pozor“ dne 21. dec. t. l. v celem obsegu, iz katerih se jasno vidi, kolika nevarnost preti celo Hrvatoma od strani nemško-protestantske propagande.

Mej drugim naglašja Dianička, da je on pred dvema letoma nastopil v Zagrebu službo protestantskega župnika in da je za tega časa skrbel, da čim bolj unapredi v Hrvatskeji in Slavoniji, vojnej Krajini in Bosni protestantsko in nemško zavednost, ter da goji najsrčnejše odnošaje z evangeličko Nemško, potem pa daje pomenutemu društvu instrukcije, kako bi se dala z nemškimi protestanti kolonizirati hrvatska zemlja.

Pri tem poudarja Dianička, da hrvatski narod pravo govoreč, nij vaju na redovito delo v nemškem pomenu, da večina živi od denes do jutri, da vse zapravi, kar si pridela, pa da niti aristokracija se ne more obraniti propadanja. Nasvetuje, naj se ustrojii konsorcij, ki bi se postavil v porazumljenje s pouzdanimi Nemci v Hrvatskeji živečimi (tukaj nabirajo

imena odličnijih protestantskih Nemcev), eventualno, da naj se v Zagrebu namesti agent z Nemškega, ki bode tukaj kupoval graščine in druge komplekse, kateri se bodo potem parcelirali in delili mej nemške naseljence, pri katerem poslu bi marljivo sodeloval zagrebški protestantski konzistorij.

Oslanja se Dianička na okolnost, da v Zagrebu, ki šteje blizu 30.000 stanovnikov, govori 20.000 ljudij nemški, in da so tudi Varaždin, Sisek, Karlovec, Osek in druga hrvatska mesta skoz in skoz prepletena nemškim življenjem.

Velika ogorčenost vlada po hrvatskem novinarstvu zaradi tega nemškega napada na hrvatsko narodnost, a vseučilišna mladež odposlala je že k Dianički, ki je podjedno docent magjarskega jezika na univerzi, deputacijo, katera mu je odkrito povedala, da se nijma več pokazati na svojej katedri.

Resnica je, da Hrvatje še vedno ne vidijo nevarnosti, katera jim preti od nemštva, ampak Dianička jim je prižgal luč spoznanja, zdaj so opazili, da nemštvo steza svojo železno roko ne samo nad Slovenci, ampak da želi zadaviti tudi Hrvate.

Pod Bachovim absolutizmom smo videli, da Hrvatska še toliko močij nij imela braniti se nemštva, kolikor so je imeli Slovenci, zato pa je Zagreb bil še bolj ponemčen do l. 1859, nego Ljubljana, in Hrvatje v tistem času nijso imeli svojega neodvisnega organa, a mi smo si itak vzdržali „Novice“.

Ko je leta 1860. nastopila boljša doba za Hrvate, so zahtevali nekateri v saboru leta 1861, da se nemščina čisto odpravi iz šol, in le sedanjemu kanoniku Ad. Weberju se je posrečilo, da je ostala nemščina še obligaten predmet v gimnazijah in realkah.

Dr. Anton Starčević je sicer rekel pri tistej znamenitej debati, da se deca nemščine naučijo po zagrebških ulicah, ali obveljalo je protivno mnenje na očito škodo hrvatske narodnosti.

Tukaj so vsi uradi hrvatski, vseučilišče je hrvatsko, nemščine nobeden izobražen človek znati ne treba, in če jo zna, ne treba je govoriti.

Hrvatski sabor, ki je toli liberalno priznal židom in protestantom versko ravnopravnost, se je prevaril v posledicah in misliti je treba in najti način, kako se bode Hrvatska branila nemštvu.

Iz ljudskih šol je nemščina sicer izključena, a kaj hasni to, če se je pa morajo učiti učenci srednjih šol kot obligatnega predmeta. Skozi to trpijo največ sinovi hrvatski jezik govorečih domačinov.

Tukaj bo morala legislativa nekaj storiti, morala bo odvzeti nemškemu jeziku obligatnost

v srednjih šolah in potem ne bo več štel Zagreb 20 tisoč nemški govorečih ljudi, ker mnoge obitelji so zdaj primorane zavoljo otrok govoriti doma nemščino, a sploh se bo moralo zavedno hrvatsko občinstvo opreznije ravnati napram Nemcem, katerih agresivno naravo so spoznali, katerih nevarne naklepe jim je odkril protestantski župnik Andrej Dianička.

Mi Slovenci pa, ki imamo s Hrvati zajednega mogočnega sovražnika, se bomo še ožje oklenili naroda hrvatskega, z njim zajedno se bomo bojevali, z njim zajedno bomo zmagali!

Družinsko življenje in pa delo v fabrikah.

(Konec.)

Kako srečni v primeri s fabriškimi delavci so bili in so deloma še zdaj solokopi v Dürnbengu*). Salzburški nadškofje so dali pravico za delo v solnih rudnikih 198 kmetom in to pravico je ohranila tudi Avstrija, ko je prevzela Salzburg in še dandanašnji ne more nikdo postati c. kr. knap, kdor nij v posestvu jedne onih kmetij; samo to je škoda, da se smejo zdaj te kmetije deliti. Res posestva nijso velika in tudi pri posestnikih solokopih ne smejo biti, a tolika so vender, da se lahko redi jedna, dve in še celo šest krav in s posestvom se je ohranilo tudi družinsko življenje s svojim blagodejnim vplivom.

S tem se je preskrbelo, da delavcev nij nikdar manjkalo in zraven nikdar ne nastopilo vsacemu delu neugodno menjavanje delavskih močij; a zagotovila se je tudi materialna eksistenca delavcem in njih družinam. Kakor mora tlačiti zdanjega modernega delavca misel, da ne bode nikdar v stanu, ustanoviti si lastno ognjišče, ali si vsaj ono ohraniti, ker je njegov zaslužek negotov, od denes do jutri in ta breznadejnost mu vzame ves pogum in zadovoljnost.

Najbolj se je pa grešilo, da se je s protinaravnim proglašenjem enakosti moškega in ženskega spola izrinila ženska iz tihega domačega življenja, potisnila v javnost, postavila v fabrike in s tem razpostavila vsej korupciji. Mož je za javnost, nikdar pa ne žena. Mož ima nalogo, izven hiše skrbeti za vnanjo last, ter svoje imetje braniti vsacega napada, spolnovati dolžnosti svoje obrti ter zastopati z njimi zvezane interese, poslednjič zastopati družinske pravice pred sosesko, deželo in državo. Tudi v najskromnejšem hiševanju ima delo materino pri domačem ognjišču veliko važnost; ne pripomore ono k vzajemnemu blagostanju menj od posebne obrti moškeve. V vseh slučajih pa ima ono odločilen vpliv na srečo vseh udov družinskih.

Skrbna odgoja, s katero mati ljubeznivo vodi in upravlja navade, razumnost in duševno čustvenost otročjo v prvih letih, vpliva jednako v največji meri na prihodnost novega zaroda; v njej je vzvišena socialna funkcija za vso civilizacijo, prouzročujoč moralični napredek. Narava je odkazala pote, katerim slede več ali menj vse človeške družbe in v ta posebni namen je podarila ženi čudovite zmožnosti, ki se pa morejo le v zvezi z dobro družinsko organizacijo razviti v dolgej učilnej dobi. Dekle se mora z materino podporo zgodaj pripravljati za svoj poklic in ko postane žena, v to obrniti vso skrb in delavnost. Domače življenje se mora desorganizirati, ako se ženska, bodi si dekle ali žena, odtegne svojemu poklicu s službo v fabriki.

*) Christlich-soziale Blätter. 17. Heft.

Slavni francoski socialni politik Le Play, ki je 24 let, vsako leto po 6 mesecev potoval po vsej Evropi samo v ta namen, da bi mogel po lastnem opazovanju prestudirati vse socialne razmere, piše v svoji knjigi*): „Domače ognjišče je mali, v sebi popolni svet, čegar vodstvo in vladarstvo zavzema vso skrb družinske matere, mej tem ko obrača oče svojo dejavnost na vnanje zadeve. Nikakor pa ne more ta na vnanje zadeve obrnena dejavnost na vnanje zadeve obrnena dejavnost očetova izpolniti vsega njegovega življenja. Dražest dobro uravnanega je zanj v alternativni mej radostmi družinskega življenja in mej opravili njegove obrti. Državljanje vrše toliko bolj svoje dolžnosti v javnem in privatnem življenju, kolikor bolj jim je v lastnej hiši zagotovljeno raztresenje in blagougodje in s tem vpliva ljubezen in inteligenca žene na najbolj neposredni način na blagor in veličje države. Od teh resnic globoko prešinjena ljudstva so skrbela, da se je po posebnih napravah javno priznalo, da žena v delokrogu, na domače ognjišče omejenem, s vnanjim uspehom družine veliko več pripomore kot z osebnim udeleževanjem v javnosti.“

Fabrike so tedaj koristne, a nikdar in nikakor ne fabrike po navadnem kalupu, kajti take ugaajajo le v jednom oziru, namreč da kmet nekoliko lažje in dražje spečava svoje poljske pridelke in še ta dobrota je le navidezna, kajti on mora svoje delavce dražje plačevati in jih še težko dobiva; sicer pa škodujejo, kolikor si le misliti moremo, kajti v njih je ločeno delo od imetja, družinsko življenje je razdejavano, delavci se pehajo v robstvo in proletarijat in kapitalist samo si kuje novce in blagostanje. Koristne in sicer zelo koristne so pa fabrike, kakor so domžalske, v katerih je delo združeno z imetjem in imetje z družino.

*) La Constitution essentielle de l'humanité. Tours, A. Mame 1881.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. decembra.

Vsi listi, kateri ne stopajo jedno pot z zedinjeno levico naših ustavovercev, govorili so mnogo o besedah, katere je cesar izjavil o tržaških poslancih. Naj omenimo le, kako sodijo češki listi o teh besedah. „Pokrok“ pravi mej drugim: „Počenjanje levice je s temi besedami presvitli vladar odločno obsodil in tej stranki naravnost odrekel sposobnost za vladarstvo. „Narodni Listi“ pa pravijo: „Monarh je opozicijo v njenej pravej podobi spoznal, svetu nje pravo lice pokazal in jo obsodil. Besede monarhove, pod katerih težo se denes krivi ustavoverna stranka, so nam poročstvo, da opozicija ne pride nikdar več do vladnega krmila v Avstriji.“ Zdaj je konec iluzij.

Kakor smo uže poročali, volil se je v gosposke zbornici pododbor iz komisije za uk, da se posvetuje o českem vseučilišču v Pragi. Ta pododbor se je uže posvetoval jedenkrat, a sklenil nij pozitivnega nič. Levičarski listi trudijo se na vso sapo, da bi prepričali ta pododbor, da ukrene, da se more strogo gledati na to, da nobeden vseučiliščnik českega vseučilišča ne zapusti velikih šol, da bi ne znal nemščine.

Razmere v južnej Dalmaciji nijso posebno vesele, a pričakuje se, da se ne bode nič streljalo, da se ne bode prelila niti jedna kaplja krvi in vender se bodo Krivošijanci morali upogniti zakonu in obleči suknjo vojaško. Jovanovič misli to namreč tako izvesti, da bode Krivošijance popolnem odrezal od vseh

sosedov, da ne bodo mogli dobivati od nikoder pomoči ni hrane. Na morske obali stoji obrist Hostinek, zvezo s Hercegovci brani bataljon pod obristom Babičem, komunikacijo s Črnogorci pa branijo slednji sami. Tako ne bodo mogli Krivošijanci dobivati od nikoder hrane; ko použijejo zdanji svoj živež, udati se bodo morali — to je zdaj namera Jovanovičeva. To bi bilo res tudi najbolj primerno sredstvo.

„Glas Črnogorca“ prinaša dolg članek, v katerem se obrača proti Avstriji, ker hoče v Bosni in Hercegovini upeljati brambeni zakon. Ta list pravi, da bi bila „grdna anomalija“, če bi hotela Avstrija upeljati ta zakon, ker ona ima pravico upravljati Bosno, a nje suveren je sultan, dalje pravi ta list, da to nasprotuje tudi narodnim in verskim posebnostim tega naroda.

Vnanje dežave.

Srbska liberalna stranka postaje vedno močnejša, kakor kažejo izkazi zadnjega nje občnega zbora. Ristić govoril je o nje stanju in dejal, da imajo bodočnost zagotovljeno, da njihovo premoženje za literarna podjetja znaša 60.000 frankov.

Iz Varšave se poroča, da se je začelo postopati proti židom. V 25. dan t. m. bil je velik tepež, mnogo žganjarij se je oropalo in okna se pobila. Temu so dali židje povod: Židje raznesli so nalašč vest, da mesto gori in vsled te vesti se je v cerkvi sv. Križa ponesrečilo mnogo katoličanov.

Rumunija je zdaj baje pripravljena izjaviti, da je bil oni pasus proti Avstriji v prestolnem govoru napaka in da bode vlada izrekla obžalovanje, da je s tem koga žalila. S tem se meni potolažiti Avstrijo.

Največjo pozornost časopisstva obračajo nase irske razmere, kjer bijejo Irci boj za svobodo. Angleška vlada postopa proti njim z vojaško silo, a vse to jih ne more držati nazaj, osobito pa delujejo za oproščanje irske žene. Prepovedala je angleška vlada ženam shajati se in pretila, da vsako zapre, ki se temu ukazu ne upogne. Vse to pretenje ne zda nič, gospe ze shajajo in nabirajo darove za družine onih, katere je zaprla angleška vlada.

Dopisi.

Iz Borovnice 27. decembra. [Izvirni dopis.] (Poslano.) Ker se nekateri tukajšnji duhovi spodtikajo nad stavkom: „Slovenec“ se je iz znanih vzrokov „izbacnil“, kateri stoji v dopisu iz Borovnice v števil. 290. „Slovenskega Naroda“, govorečem o občnem zboru našega narodnega bralnega društva, in je celo jeden odbornikov društvenih slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ s svojim popravkom nadlegoval, izjavljam kot predsednik in poklican sodnik tako-le:

Resnica je, da se je list „Slovenec“ za prihodnje leto iz društvenih časopisov izpustil. Zakaj, to kaže zapisnik občnega zbora. Samo to se je v „Slovenskem Narodu“ objavilo, torej je g. dopisnik govoril resnico! Zakaj da se je poslužil izraza: „izbacnil“, to vé g. dopisnik sam; razžaljivega pa za naše „bralno društvo“ v tistem izrazu nij, torej ne potrebujemo nikakršnih popravkov in tudi ne zadostila!

Zato se mi pa čudno zdi, zakaj so zdaj proti dopisniku tisti, ki so pri občnem zboru glasovali, da naj se „Slovenec“ opusti! Zakaj zdaj ščujejo in to, ako se ne motim, na svet nekega — „inteligentnega gospoda“, ki pa še ud društva nij ter tudi kot gost pri občnem zboru nij navzočen bil!

Konstatujem pa, da je ravno g. dopisnik pri občnem zboru predlagal: „Slovenec“ naj se obdrži, če to dopušča društvena blagajna!

Jaz le svetujem g. društvenikom in odbornikom, naj ne brskajo iz žerjavice kostanja za druge!

Janez Borštnik.

Iz Spodnje Idrije. [Izv. dop.] Nek dopis iz Drage me v št. 290 „Slov. Naroda“ očitno pred svetom osramotuje, kakor da bi bil jaz ščuval pri volitvi v krajni šolski odbor zoper narodne kandidate. Toda v temu oziru moram v resnici izreči, da se mej mojim dvaletnim bivanjem v Dragi volitev v krajni šolski svet nij vršila, torej nijsem mogel nobene zoper slovenske kandidate ščuvati. Da sem bil zmirom za slovenščino bolj vnet, kaže zadnje številjenje ljudstva. Mesto bolnega g. župnika moral sem navzočen biti pri tem številjenju tako, da se mi je od nasprotne stranke potem očitalo, da sem ljudi silil, naj se za slovenski jezik vpišejo. Da nijsem bil od nikod izgnan, priča temu moj odpustni list, katerega sem na svojo prošnjo dobil od nemškega viškega reda, kojega tudi od besede do besede, ako bi bilo treba (se ve da v nemščini,) v javnost dam. I. Mazgon.

S Krasa 22. decembra. [Izv. dopis.] (Vina, zimski tečaj za kletarstvo, posojilnice, okrajna učiteljska konferenca in volitev v okrajni šolski svet, nov c. kr. okrajni šolski svet, nov c. kr. glavar sežanski.) Kakor je bilo uže povedano, imeli smo letos na Krasu srednjo trgatv. V nekaterih krajih je toča pobila, a vendar moramo smelo reči, da je letošnji vinski predelek glede na kvaliteto izvrsten. — Sem in tja je uže v mladem letu burja trti škodila, kasneje je pa suša gospodarila. Vključ temu imamo srednjo vinsko letino, tako, da zamoremo vsaj za naš Kras zadovoljni biti. V Tomaji in Dutovljah, kakor tudi okolo Avberja imamo izvrstno božjo kapljico. Pa saj nij čuda, kajti ti kraji so uže znani za take pridelke. A veseli nas tudi to, da najdemo tudi tu in tam mnogo prav vzgledno nasajenih vinogradov. Našel sem pa tudi sem in tja, da naši vinogradniki na različne načine vina izdelujejo. Nekateri tako, drugi zopet drugače. Tu in tam zasledujemo napredek. Našega mnenja bilo bi najboljši, če bi se vsako leto osnovali tako imenovani zimski tečaji za kletarstvo. Tako n. pr. napravljajo c. kr. vinogradna šola (tudi enologična in pomologična šola imenovana) v Klosterneuburgu uže od leta 1879. začeni vsako zimo 14 dnevni pouk o napredku v kletarstvu. Ta pouk je večinoma praktičen, zaradi tega se število poslušalcev od dneva do dneva množi. — Prihodnji tečaj se bode začel 5. febr. — Kdor želi ustopiti, naj se do 15. januarja l. 1882 oglasiti blagovoli. Udeležniki tega tečaja plačujejo takso 12 gld. Menda bi tudi naša kmetijska šola v Gorici lahko take zimske tečaje uvedla. Temu in onemu bi bila jednaka praktična predavanja hasnjivejša nego puhla prazna teorija. — Pa še nekaj je našemu kmetu zelo potrebno; to so posojilnice, o katerih je govoril v „Soči“ v uvodnem članku naš marljivi vodja kmet. šole g. Povše. — Le s takimi zavodi moremo pomoči propadajočemu kmetijskemu stanu.

Denes so imeli učitelji sežansko-komenskega okraja okrajno učiteljsko konferenco v Sežani. Volili so dva zastopnika v c. kr. okrajni šolski svet. Z večino glasov sta bila na novo izvoljena zdanja uda g. Anton Leban, nadučitelj v Komnu in predsednik učit. društva za sežansko-komenski okraj g. Jož. Trampuž, učitelj v Kostanjevici. Poleg tega so volili učitelji dva tovariša kot poslanca za bodočo deželno učiteljsko konferenco, kar pa nij bilo v dotičnem vabilu povedano. Z večino glasov sta bila izvoljena g. J. Hrovatin, nad-

učitelj v Sežani, in g. Fr. Tomšič komaj pred 14 dnevi z Goriškega v Nabrežino došli novomenovani učitelj. Več glasov sta dobila gg. Ant. Benigar, nadučitelj v Tomaji pa gosp. Ant. Leban iz Komna — in mi smo tega objektivnega mnenja, da bi zadnja dva nadučitelja najbolj ugajala za obe izvolitvi, — ker sta oba praktična, izkušena moža.

Pa tudi župani in podžupani sežanskega komenskega okraja so denes volili 8 zastopnikov v pomnoženi c. kr. okrajni šolski svet sežanski. Izvoljeni so: g. M. Švara, župan v Komnu; g. A. Fabjani, veleposestnik v Kobdilji; g. A. Perič, posestnik v Slivnem; g. J. Delena, podžupan v Sežani; g. A. Kocijan, posestnik v Žerjah; g. J. Pipan, posestnik v Škrbini; g. Živic, posestnik v Slapem; g. Zega, župan v Koprivi. Agitacija pri tej volitvi je bila zelo huda; vsak okraj je hotel imeti več zastopnikov. To je dokaz, da se oba okraja za šolo zelo potegujeta, kar je prav hvale vredno. — Potem obstoji nov c. kr. okrajni šolski svet iz sledečih udov: g. Vitez pl. Ernest Hönel, c. kr. okrajni glavar; g. Šuc Anton, posestnik v Pliskovici; g. Golmajer A., dekan v Tomaji (na novo voljen); g. Leban Ant., nadučitelj v Komnu; g. Trampuž Jož. učitelj v Kostanjevici. G. Vodopivec Fr., c. kr. okrajni š. nadzornik in g. Mahorčič Fr., posestnik v Naklem. — To je ožji svet. V pomnoženem so pa sledeči: Fabjani Ant., veleposestnik v Kobdilji; g. Kocijan, posestnik v Žerjah; g. J. Živic, posestnik v Skopem (na novo izvoljen); g. Perič A., posestnik v Slivnem; g. Pipan Jožef, posestnik v Škrbini; g. Švara M., župan v Komnu; g. Delena J., podžupan v Sežani in gospod V. Zega, župan v Koprivi (na novo izvoljen). — Tedaj dober začetek k šestletnemu delovanju! Voščimo iz srca najboljšega uspeha, kajti na čelu okrajnemu šolskemu svetu stoji novi glavar, visokoblag. g. vitez pl. Ernst Hönel, mož popolnoma več slovenskega jezika; mož pravičen in dober, ki se ne uklanja ne na levo ne na desno; mož, ki hodi pravo pot, resnično pot. Takega moža je potreboval naš okraj. Dobil ga je. Tedaj dobro nam došel! Mnoga leta! Cismontanus.

Domače stvari.

— (Burja vlak prevrgla) je minolo soboto na železniški progi št. Peter-Reka. Razsajala je uže par dni burja v teh krajih jako ljuto. V soboto po poludne vozil je „mešani vlak“ z Reke in dospel blizu do postaje Trnovske; oddaljen od te komaj pol ure hoda, zagnala je mej Bukovico in Kosezami silna burja piš toliko jak, da je zbog tega prevrgla — vlak! Lokomotiva se je outrgala, od 13 voz, prevrglo se jih je prvih 9, mej kojimi so bili tudi vsi vagoni „za osebe“, a zadnji 4 tovarni, polno obloženi, obstali so. Nesreče gledé potujočih, kojih je bilo 17 po številu, hvala bogu! nij zaznamenovati nikake; samo poštni ambulant odnesel je neznatne praske. Prekopnicila se mu je tudi peč in jelo je baje goreti v vozu ambulance, kar pa so hipoma zadušili Razburjeni element pa tudi po tej žrtvi nij še miroval; nego vedno šumenje in bučenje motilo je v jednomer tudi brzovav v toliko, da porazumljenje dolgo nikakor nij bilo mogoče in še le kasno odšel je iz št. Petra „pomočni vlak“, koji je potem „elementarno-unesrečene“ proti 11 uri. uri na večer (mesto ob 9. uri) srečno dovedel v varnejše zavetje! — Škoda zadene jedino železnico; pohabljeni leže vozovi raztreseni in tudi drug vrh družega; treba razno-

žiti jih v posamezne dele, da se prejemožao oprostí proga in zopet izroči zastanemu rednemu prometu. — Res redka je taka prikazen. A čudno srečno poleg nezgode igral pa je tudi slučaj svojo ulogo. Kajti, da se je vse to dogodilo samo 20 do 30 metrov prej, bila bi to katastrofa najgroznejših konsekvenc, cel vlak pal bi bil v globočino strmega brezna!

— (Iz Motnika) se nam piše: Od 1866. leta nij bilo tako suhega božiča, kakor letos; samo tedaj je bilo toplo, da so cvetlice silile iz zemlje; letos pa mrzla burja brije, da bi kozolce ruvala, ko bi bili obloženi s snopovjem. Kmet je zaostala dela zdaj lahko dovršil, in je tudi za spomlad praho pripravil.

— (Čitalnica v Ilirski Bistrici) bode imela na Silvestrov večer „zabavni večer“. Začetek ob 7. uri. Novega leta dan popoldne ob petih „občni zbor“ z navadnim dnevnim redom.

— (Poziv!) Podpisana naznanjata vsem gg. učiteljem in učiteljskim pripravnikom slovenskim, da sta spis o „Pouku v I. šolskem letu po analitično-sintetični učbi“ zgotovila in da se bode leta 1882. v „Popotniku“ objavljala. S tem sta obljubo, storjeno lani v „Popotniku“, spolnila in opozorujeta, naj blagi gg. učitelji in prijatelji šolstva omenjeni list zdatno v gmotnem in duševnem oziru podpirajo in mu tako dvakratno mesečno izhajanje zagotové. Odličnim spoštovanjem, prijateljski pozdrav!

Kalca in Salomon,
učitelja v Haložah.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v četrtek 29. decembra — začeni ob 8. uri zvečer — svojo tretjo redno sejo v Kaiserjeveji gostilni „zur hl. Dreifaltigkeit“ (III., Ungargasse 27). Dnevni red je naslednji: 1. Prebere se zapisnik poslednje seje; 2. g. A. Franko bere „Glas vpíjočega v puščavi. Pisma iz beneških Slovencev“; 3. g. A. Hudovernik bere „Pesen zmagonosne ljubezni“, povest Iv. Turgenjeva (preložena iz letošnjega novemberskega snopiča „Vestnika Evropy“); 3. slučajnosti. V to zborovanje vabijo se uljudno vsi gg. udje in prijatelji društva. Odbor.

— (Literarni in zabavni klub) ima denes v četrtek 29. decembra pri Tavčarji svoj jour-fixe. Na dnevnem redu je berilo o umrlih narodnjakih tega leta.

Tuji:

28. decembra:

Pri Slonu: Dr. Vošnjak, Schaffer, Goldstein z Dunaja. — Močilnikar z Dolenjskega. — Balog iz Zagreba.

Pri Maliči: Mara iz Pressburga. — Novak z Dunaja. — Zars z Gorenjskega.

Tržne cene

v Ljubljani 28. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 6 gld. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 4 gld. 55 kr.; — prosó 5 gld. 01 kr.; — koruza 6 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 02 gld. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gld. 96 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; špeh povojen — gld. 76 kr.; — jajce po 3 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — telečnine 54 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 96 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 28. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld. 10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"
Zlata renta	93	50
1860 drž. posojilo	133	"
Akcije narodne banke	848	"
Kreditne akcije	357	80
London	118	90
Srebro	—	"
Napol.	9	42
C. kr. cekini	5	61
Državne marke	58	25

Vabilo na naročbo.

Leto je preteklo, kar smo slovenskemu občinstvu podali prvo številko pravoslovnega slovenskega lista. Od tedaj ukoreninil se je list že nekoliko mej slovenskimi pravniki, tako da zdaj prestopimo z njim v drugi tečaj.

Podpirali so nas vrli in navdušeni narodnjaki, za kar jim iskreno zahvalo izrekamo v svojem imenu, ker so nas podpirali, in pa tudi v imenu milega slovenskega naroda, za katerega blagostanje in napredek borimo se tudi s „Slovenskim Pravnikom“.

„Slovenski Pravek“ se je v teku prvega tečaja udeležil srdečega boja, ki so ga nam zopet in po potrebnem zanesli v deželo, to je tistega boja, ki ga že od nekdanj bijemo zaradi slovenskega uradovanja.

Z veseljem smemo naglašati, da je bil uspeh tega boja ugoden našemu narodu.

Nij sodnije več na Slovenskem, da ne bi sprejemala slovenskih vlog, in s ponosom moramo poudarjati, da večina sodnij posebno na Kranjskem, od visoke deželne sodnije v Ljubljani do najzadnje okrajne sodnije, te vloge tudi v slovenskem jeziku rešuje.

Znano nam je, da se že tiskajo slovenske tiskovine v c. kr. državnej tiskarni na Dunaji in da bodo precej po novem letu vsem sodnijam na Slovenskem razposlane.

To je že napredek in mi želimo, da se izdatno porabi, kar se je do zdaj doseglo.

Samo ob sebi je razumno, da „Slovenski Pravek“ ne bode nehal v tem oziru neutrudno delati. V jem listu se bomo trudili, da se to obdrži, kar se je doseglo in da se našemu narodu vse pravice na pravnem polji dodelé, katere je ustava vsakemu narodu avstrijske države zagotovila.

Da pa „Slovenski Pravek“ ne bo samo slovenskim juristom ustrežal, temveč tudi vsem onim osobam na Slovenskem, ki se imajo veliko z uradi pečati, hočemo v prihodnjem tečaju dva večja lista za to porabiti, da bomo prinašali kratke in popularno pisane pouke slovenskim županom, župnikom in drugim osobam, ki morajo zdaj pa zdaj spisati kako vlogo na ta ali oni urad.

Do svojih dozdanih naročnikov pa se obračamo s prošnjo, da naj našemu listu tudi v prihodnje zve-

sti ostanejo. Uljudno pa prosimo slovenske juriste, naj bi nas tudi duševno podpirali ter nam pošiljali sestavkov, bodi si praktičnega obsega, bodi si teoretičnega sadržaja.

Cena listu ostane ravno ista, kakor je bila do zdaj.

„Slovenski Pravek“ velja:

za vse leto 4 gld.
za pol leta 2 „
in za četrt leta 2 „

Uredništvo.

St. 17.687.

(728—3)

Razglas.

Ker se je pri psih vnovič pasja steklina konstatirala, primoran je magistrat prebivalce opominati, da naj dotične, javno razglašene naredbe strogo spoštujejo. Posestniki, ki ne bodo svojim psom dobre torbe dali, ali katerih psi bodo prosto okolo letali, bodo se tudi tedaj c. kr. državnemu pravdnistvu naznanili in kaznovali, če prav njih pse konjederec ne bo ujel.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 18. decembra 1881.

Župan: Laschan.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ s zraven stojecim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (335—14) lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Tirolsko vino

liter 28 kr.

(738—5)

pri „Raci“ v Šiški.

Gastlov kri čistilen čaj,

to jako vplivno zdravilno sredstvo iz dobrih, nedražilnih, odprtje pouzročujočih zelišč, odpravi vsako nabiranje žolča in zlez, oživlja prebavljalni aparat.

Gastlove posladkorjene kri čistilne kugljice

(škatljica po 30 in 50 kr.) (624—9)

so najbolj renomirano, najcenejše, pripravnejše sredstvo proti zaprtju, migreni, hemoroidom, krvnemu natoku, revmi in podagr, proti boleznim na jetrih in žolči, proti izpahnenju. Najboljše blato odpravljajoče sredstvo za žene in otroke.

Pravi so oni preparati, ki nosijo firmo centralne zaloge: Lekarna „pri obelisku“ v Celovci. Zaloga v Ljubljani: V. Trnkoczy; v Postojni: A. Leban; v Kranji: K. Šavnik; v Logatci: Al. Skala; v Zagorji: A. Mihelič; v Semlinu: J. Straub.

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno rešenih in diskretno po originalnih kurzijah oskrbe po banénej hiši administracije „Leithe“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—16)

Umrlí so v Ljubljani:

25. decembra: Jožefa Šelko, uradnega sluge hči, 4 leta, sv. Jakoba trg št. 1, za difteritis. — Ana Ciflou, sasebnica, 68 let, Dunajska cesta št. 15, za vodenico. — Liza Brošek, gostija, 79 let, Kravja dolina št. 15, za marazmom. 26. decembra: Ivana Brunčič, sodarjeva hči, 2 uri, Kravja dolina št. 7, za slabostjo. — Marija Tomec, delavčeva hči, 11 mes., Poljanski nasip št. 48, za božjastjo.

Izpisek iz „Wiener medicinische Presse“, izdavana od Prof. dr. Iv. Schnitzlerja o Bittnerjevem konifernem spritu.

Na podlagi izrekov slavnih mož moderne medicine, po katerih ima vedno zelena smereka visno v sebi in jih daje od sebe, ki ozdravljivo vplivajo na dihalne organe in na živčni zistem, je lekar Bittner v Rihnovu poskušal, kako bi bilo možno ta zdravstveni vpliv smerek prenesti v stanovanje. Po petletnih poskusih se mu je posrečilo, napraviti ekstrakt, Bittnerjev „koniferni sprit“, ki uporabljan nadomestuje popolnem igličast gozd, njegov balzamični duh v sobi razširja, napolni zrak v njej z eterično oljnatimi in balzamično smolnatimi snovmi, da jih potem lahko dihamo. Rabljenje „konifernega sprita“ se osobito priporoča pri kašlju, bronhijalnem kataru, prsnih bolečinah, slabosti prsij, astmi, emfizemu, bruhanju krvi, tuberkulozi, hroničnej hripavosti, pri kataru goltanea in pri živčnih boleznih.

Močno ozonirajoča lastnost „konifernega sprita“ se priporoča za vse bolnične sobe, na močvirjih ali globokih krajih ležeča stanovanja, ker vzdružuje zrak vedno čist in zdrav, osobito pa pri tifusu, difteritisu, poltnih boleznih, kot: osepnih, škrlatici in vseh epidemijah proti nalezljivosti in daljnem razširjanju.

Da se vmane ali obveže, je Bittnerjev „koniferni sprit“ osobito dober. Pri krajevnih bolečinah, kakor pri revmatizmu, podagri in pri revmatičnih zobnih bolečinah.

Dalje je Bittnerjev „koniferni sprit“ jako izvrstna ustna voda in snažilo zob. (Glej uporabno vodilo.)

Jedino in samo pravo je Bittnerjev „koniferni sprit“ pri

Jul. Bittnerji, lekarji v Rihnovu (Reichenau), Dolenje Avstrijsko, in v doli naznanjenih zalogah.

Cena steklenici „konifernega sprita“ je 80 kr., 6 steklenicam 4 gld., patentnemu razprševalnemu aparatu gld. 1.80.

Zaloga v Ljubljani: J. pl. Trnkoczy, lekar.

Pravo le z varstveno znamko v črnej in rudečej barvenej izvedbi. „Patentni razprševalni aparat“ ima firmo: „Bittner, Reichenau, N. Oe.“ (603—3)

Prihodnje srečkanje dné 2. januarja 1882.

Samo 2 gold.

kot naplačilo in dobi se

prejemni list

za

LJUBLJANSKO
srečko.

Ostali znesek se plača
v 12 obrokih a 2 gold.

Wechslergeschäft der Administration des
WIEN, „MERCUR“ CH. COHN,
Wollzeile 10 u. 13. Wollzeile 10 u. 13.

Glavni dobitek

gold. 30.000 a. v.

Najmanjši dobitek 30 gld.

Vsako leto 3 srečkanja.

Kupec igra že po vplačitvi prvega obroka a 2 gld. pri vseh dobitkih.

Glavni dobitek ljubljanskih srečk,
katerega

prejemni list

je naša menjalnica prodala, izreban je bil dné 2. aprila 1880 s 35.000 gld. in dné 2. januarja 1881 s 30.000 gld. (697—6)

Srečke proti kasi a 24 gld.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nájajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešneje se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na očeh, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane z jako častnim pismom doornege svetnika Pitha.

Jedna škatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem škatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—8)

Philipp Neustein
Apotecar

Svarjenje! Vsaka škatljica, ki nima firme: Apotheke zum heiligen Leopold, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stojeci podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.